

PLAN FOR ET TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ

Handlingsplan mot mobbing og krenkelser i Bardu- barnehagene

Planen skal gjøres kjent for alle ansatte og foreldre

Utgitt 2023

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Mobbing og krenkelser.....	4
	Definisjoner	4
	Mobbeatferd/ krenkelser fra barn kan være	4
	Mobbeatferd/ krenkelser fra voksne kan være	4
3	Forebygging	5
	Slik forebygger personalet.....	5
	Forventninger til foreldrene.....	6
4	Prosedyrer ved krenkelser.....	7
	Når voksne krenker barn.....	7
	Når barn krenker barn.....	7

VEDLEGG:

Vedlegg 1	BTI-veileder – Bardu – BTI (bedreinnsats.no)
Vedlegg 2	Skjema for varsel om krenkende atferd/ mobbing
Vedlegg 3	Skjema for referat fra møter med berørte parter
Vedlegg 4	Aktivitetsplan
Vedlegg 5	Sjekkliste i pågående saker

1 Innledning

En god barndom er viktig for resten av livet. Alle barn har rett til et oppvekst- og læringsmiljø uten mobbing. Denne planen sier noe om hva mobbing og krenkelser i barnehagen er, og hvordan barnehagen jobber for å forebygge, håndtere og følge opp mobbing og krenkelser. Planen skal bidra til at mobbing avdekkes, sikre at barnehagen har rutiner for håndtering av mobbing og på den måten bidra til at barnehagen har et godt psykososialt læringsmiljø.

Bardu kommune er en BTI-kommune, Bedre Tverrfaglig Innsats. BTI skal bidra til at barn, unge og familiene deres får nødvendig hjelp så tidlig som mulig. Dette gjelder særlig for barn, unge og deres familier det knyttes bekymring til. BTI-modellen skal bidra til tidlig innsats, samordnede tjenester og foreldreinvolvering.

Barnehageloven kap. 8

§ 41. Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken

§ 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Definisjon på et trygt og godt barnehagemiljø:

Et trygt og godt barnehagemiljø innebærer ikke bare fravær av krenkelser, men at barnet selv opplever at det er trygt og godt i barnehagen, at det er inkludert i barnegruppen, og at det å gå i barnehagen er en positiv opplevelse og noe som barnet ser fram til.

(Statsforvalteren)

2 Mobbing og krenkelser

Definisjoner

«Mobbing defineres som handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og hindrer muligheten til medvirkning»

(Lund, Helgeland & Kovac, 2017).

Mobbing er når et barn blir jevnlig utsatt for negative handlinger som skader personen fysisk og/eller psykisk. (Dan Olweus og Erling Roland -1983).

Krenkelse er en eller flere hendelser som gjør at barn ikke opplever å ha det trygt i barnehagen. Det kan være både andre barn, men dessverre også voksne, som gjør at barn opplever seg krenket.

Krenkelse er en subjektiv opplevelse som må tas på alvor. Det kan være trakassering, diskriminering, utestengelse og mobbing. Alle former for krenkelser og mobbeatferd skal stoppes.

(Ingrid Lund, Mobbeatferd i barnehagen).

I barnehagen kan mobbing gjøre seg gjeldende ved at et barn har en egenopplevelse av å bli stengt ute fra leken, ikke bli akseptert, får negative kommentarer, blir dominert, undertrykt, truet, herset med, hånt, latterliggjort eller manipulert, eller at voksne ser og opplever denne typen atferd i barnehagemiljøet.

Mobbeatferd/ krenkelser fra barn kan være

Fysisk: Slå, dytte, sparke, stikke, rive leker fra en annen, lugge, klore, spytte o.l.

Verbalt: Kallenavn, fornærmelser, trusler, erting, le av andre. Sårende kommentarer som for eksempel «Jeg vil ikke sitte i lag med deg», «Du får ikke komme i min bursdag», «Du har ikke rosa kjole, så du kan ikke være med».

Relasjonelt: Ekskludering, utestengning, springe vekk fra, gjemme seg for noen, lukke døra rett foran noen, spre rykter, få andre til å skade noen, gjøre grimaser mot noen, vende ryggen til, ignorere eller overse andres henvendelser, lage regler for de andre eller bestemme over andre o.l.

Mobbeatferd/ krenkelser fra voksne kan være

Fysisk: Barn som holdes fast fysisk, hardhendt «hjelp» til av- eller påkledning

Verbalt: Bruk av ironi, kjefting, unødig høy stemmebruk, negativt snakk i andres påhør, bruk av kallenavn, latterliggjøring, utsagn som «Nå lager du mye drama», «Nå ødelegger du for alle», «Såpass får du tåle», «Ingen vil leke med deg når du ...», «Se så flink de andre er». Utsagn som «Hun er umulig», «Hen er overfølsom», «Han er sutrete» osv.

Relasjonelt: Dersom voksne ikke griper inn og veileder når barn utsettes for negative handlinger og holdninger fra andre barn og voksne.

3 Forebygging

Både personalet og foreldrene er viktige rollemodeller for inkludering i barnehagen. Hvordan vi behandler hverandre, snakker om og til hverandre, og viser interesse og respekt for hverandre, er avgjørende for hva barna lærer om å anerkjenne og å inkludere andre.

Slik forebygger personalet

Alle ansatte skal bidra til å fremme et miljø der alle blir inkludert og jobbe aktivt med sosial kompetanse jf. Rammepplanen kap. 1.

For å forebygge mobbing og krenkelser, jobber de voksne mot å være:

En **moden** voksen som er reflektert og har selvinnsett, har evne til å gi og ta konstruktiv kritikk, kan kontrollere egne følelser, og tar personlig ansvar.

En **tydelig** voksen som utviser nulltoleranse for uakseptabel atferd, utøver forutsigbare konsekvenser, og som vet at kroppsspråk og verbalt språk henger sammen.

En **bevisst** voksen som setter grenser, ser sammenheng mellom teori og handling, er våken og oppmerksom, er reflekterende over egen praksis og på hvilke konsekvenser egne valg har for arbeidet med barna, og er en som velger å ha en positiv innstilling.

En **aktivt observerende** voksen som har fokus på hvert enkelt barn, som har fokus på barnets sterke sider, som bruker all sin erfaring, kurs og utdanning i arbeidet med barna, og som prioriterer observasjon av barnas lek og samspill.

En **kunnskapsrik** voksen som er interessert i å lære, bruker sin egen erfaring bevisst, er motivert for jobben, kjenner og forstår barn og deler sin kunnskap med andre.

En **samhandlingsvillig** voksen som er undrende sammen med barna, er positivt innstilt, bidrar aktivt og samtidig slipper andre til, og en som gjerne går i dialog, men som også er åpen for andres ideer og forslag.

En **omsorgsfull** voksen som ser og hører barna, en som bekrefter og anerkjenner, en som klarer å være til stede her-og-nå, en som alltid har et fang, en som utviser forståelse, en som har tid og som ser barnas behov.

En **forståelsesfull** voksen som er lyttende, empatisk og evner å se flere muligheter/alternativer, en som vet at vi ikke trenger å være 100% enige, men som jobber mot felles mål og visjoner om hvordan vi skal ha det i vår barnehage og en som viser forståelse og respekt for andres meninger.

En **rettferdig** voksen som er forutsigbar, ser på andre som likeverdige, kan høre på begge parter og en som behandler hvert enkelt barn individuelt ut fra dets behov og ståsted.

En **anerkjennende** voksen som ser, bekrefter og ivaretar barnas behov, gir ros og positiv kontakt, regulerer og foreslår alternativ atferd, veileder i stedet for å kritisere og anerkjenner ulike følelser.

Tegn på god praksis:

- Vi har tydelige holdninger og verdier som alle i personalet praktiserer – synlig oppslått på veggen, og lett å se for nye/ vikarer.
- Personalet er tett på barna – også i frilek.
- Personalet er autoritative voksne.
- Personalet legger til rette for barnas behov.
- Personalet har ansvar for *alle barna* i barnehagen. Det betyr at vi har ansvar for at også barn på andre avdelinger har det trygt og godt.
- Personalet har samlinger der vi lærer om følelser.
- Personalet observerer og kartlegger samspill mellom barn og mellom voksne og barn. AlleMed- skjema er en del av verktøyet vi bruker til dette.
- Personalet snakker ikke over hodene på barna.
- Personalet har ansvar for å sikre at barnets stemme blir hørt.
- Personalet gjennomfører barnesamtaler, med fokus på barns trivsel. En og en, eller i grupper.
- Personalet gjennomfører årlige foreldresamtaler der barns trivsel, atferd og vennskap tas opp. Dette kan skje oftere også, når det er behov for det.

Forventninger til foreldrene

Alle foreldre oppfordres til å fremme et miljø der alle blir inkludert og jobbe aktivt for å hindre at barn blir holdt utenfor leken.

Tegn på god praksis:

- Foreldrene har lav terskel for å snakke med barnehagepersonalet om saker som angår barnehagelivet.
- Foreldrene hilser på og snakker med andre barn og foreldre, slik at nye vennskap kan oppstå.
- Foreldrene passer på at ingen i ei gruppe blir stående igjen, for eksempel ved bursdagsinvitasjon.
- Foreldrene snakker positivt om andre barn og foreldre.
- Foreldrene og ansatte snakker ikke over hodene på egne eller andres barn.
- Foreldrene gir tilbakemelding på egne barns trivsel.
- Foreldrene svarer på foreldreundersøkelser annen hvert år.
- Foreldrene varsler barnehagen dersom de mistenker at egne eller andres barn ikke har det greit.

4 Prosedyrer ved krenkelseser

Når voksne krenker barn

1. Varsle selv, eller ta imot varsel/ bekymring fra kolleger, barnet eller foresatte (Vedlegg 2)
2. Sikre at styrer får varselet
3. Styrer varsler barnehageeier i henhold til §43. Styrer ansvarlig for å undersøke og følge opp umiddelbart.
4. Styrer/ pedagogisk leder samtaler med barnet og foresatte (Vedlegg 3)
5. Styrer samtaler med den ansatte det varsles om (Vedlegg 3)
6. Aktivitetsplan med tiltak lages (Vedlegg 4). Tiltakene skal være konkrete og målbare, og skal
 - a. Ivareta den utsatte
 - b. Følge opp den/ de som utfører krenkende atferd
 - c. Sikre at relasjonen repareres
 - d. Gjenopprette et godt miljø i barnegruppa
 - e. Fokus på arbeidsmiljøet
7. Styrer skal vurdere om det er nødvendig å omdisponere den ansatte til saken er sjekket ut.
8. Dersom det er styrer det varsles om, skal varselet gå direkte til barnehageeier.
9. Alt fra pkt. 1-8 skal dokumenteres skriftlig

Når barn krenker barn

- 1 Varsle selv, eller ta imot varsel/ bekymring fra kolleger, barnet eller foresatte (Vedlegg 2)
- 2 Sikre at styrer får varselet
- 3 Pedagogisk leder ansvarlig for å undersøke og følge opp umiddelbart.
- 4 Pedagogisk leder samtaler med barn og foresatte. Styrer støtter ved behov (Vedlegg 3)
- 5 Aktivitetsplan med tiltak lages (Vedlegg 4). Tiltak skal være konkrete og målbare, og skal:
 - a. Ivareta den utsatte
 - b. Følge opp den/ de som utfører krenkende atferd
 - c. Sikre at relasjonen repareres
 - d. Gjenopprette et godt miljø i barnegruppa
- 6 Alt fra pkt. 1-5 skal dokumenteres skriftlig